

Колковска, Сия. Лексикални неологизми в българския език, възникнали от чужди инициални абривиатури. – Български език, 2010, кн. 4, с. 21–30.

Лексикални неологизми в българския език, възникнали от чужди инициални абривиатури

Резюме

В статията се разглеждат лексикалните неологизми в българския език, възникнали от чужди инициални абривиатури. Те са образувани по два пътя и съответно са обединени в две групи: неологизми, формирани чрез лексикализация на инициални абривиатури и неологизми, създадени чрез афиксация. При анализа на тези лексеми се установяват някои тенденции и явления, нови за българската лексикална система или активизирани през последните 15-20 години.

Ключови думи: лексикални неологизми, абривиатури, заемки.

Sia Kolkovska

LEXICAL NEOLOGISMS IN BULGARIAN LANGUAGE CREATED FROM BORROWED ACRONYMS

Summary

The lexical neologisms in Bulgarian created from foreign acronyms are analyzed in the article. They are formed in two ways and respectively are organized in two groups: neologisms formed by lexicalization of acronyms, and neologisms formed by affixation. As a result of analysis some tendencies and phenomena are found which are new for Bulgarian lexical system or are activated over the last 15-20 years.

Key words: lexical neologisms, acronyms, borrowings.

Наблюденията върху българската неология дават възможност за установяване на някои явления и тенденции в образуването на новата българска лексика, които са активизирани през последните години или са нови и необичайни за езика ни. Тук ще обърнем внимание върху някои такива явления и тенденции, които се проявяват при лексикалните неологизми в българския език, възникнали от абривиатури.

Както отбелязват Л. Крумова и М. Чоролеева в своето обширно изследване върху съкращенията в българския език, възникването и утвърждаването на абривиатурите е активен процес в езика ни от средата на ХХ в. (Крумова 1982). Динамичните промени в българската лексикална система в периода след 1989 г. засягат и тези езикови единици. Някои абривиатури загубват актуалност и постепенно биват забравени, като същевременно се създават или заемат много нови съкращения. Част от абривиатурите участват в обновлението на българската лексика и като изходни единици за образуване на нови лексеми. В статията ще разгледаме именно такива възникнали от абривиатури неологизми, като ще се ограничим върху тези от тях, които са формирани от чужди инициални съкращения. Тук следваме практиката посочените съкращения да се назовават „инициални” (вж. напр. Кирова 2007) с уговорката, че това определение се отнася до тяхна характеристика в езика източник.

Причина да анализираме новите образувания с произход именно от чужди абривиатури е количественият им превес над лексикалните иновации, възникнали от български съкращения. Тази тенденция е следствие от активизираното заемане на чужди съкратени единици в българския език, което от своя страна е проява на извънредно засиленото чуждоезиково въздействие върху него през последните 15-20 години. Заемат се абривиатури от английски език за означаване обикновено на реални с интернационална значимост, като този процес е особено активен в някои терминологии като напр. компютърната (Кирова 2007). При заемането на абривиатури в по-ново време се очертава тенденцията те да навлизат и съществуват в българския език с изписване на латиница (вж. и Кирова 2007: 52), напр. **GSM, DVD, CD** за разлика от преди, когато предаването на чужди абривиатури с латиница е рядко явление (Крумова 1982: 165). Тази тенденция е свързана с възникналата практика новозаети думи в българския език да се изписват на латиница, която е особено честа в някои терминологични подсистеми (вж. Попова 2005). Макар и свързана с неизбежните езикови глобализационни процеси, тя не може да не се възприема като негативна проява на чуждоезиково въздействие.

При някои от заетите инициални абривиатури в българския език се приема чуждото съкращение, а изходното разгърнато название остава в езика източник. Напр. абривиатурата **GSM**, изписвана първоначално в българския език на латиница, е заемка от съответната английската инициална абривиатура, която от своя страна е получена чрез съкращаване на съчетанието Global System for Mobile Communications (вид

технология за пренос на гласови данни и текст при мобилните телефони). Това разширено название не се заема в българския език. В други случаи освен чуждата абривиатура в езика ни се появява и разгърнато название, което е превод (калка) на изходното английско съчетание или е директна заемка. Например освен абривиатурата **CD** (съкращение в английския от съчетанието **compact disk**) се заема и разгърнатото название **компактдиск**. В такива случаи двете названия – съкратеното и разширеното, се конкурират, което донякъде забавя интегрирането на заетата абривиатура в езика приемник.

Участието на зетите инициални абривиатури в процесите на неоминация в българския език се проявява в две направления. От тях чрез два различни процеса се образуват две групи лексикални единици. Неологизмите от първата група възникват чрез лексикализация на изходната абривиатура, а неологизмите от втората група – чрез афиксация.

1. Лексикални неологизми в българския език, възникнали чрез лексикализация на чужди инициални абривиатури

Образуването на думи от абривиатури чрез лексикализация е процес, съществувал и в предходни етапи от развитието на българския език (Крумова 1982). Наблюденията върху българската неология показват силно активизиране на този процес през последните 15-20 години (вж. и Пернишка 2009). Прави впечатление фактът, че той протича предимно при изходни единици – чужди абривиатури. Регистриран е само един неологизъм, възникнал чрез лексикализация на българска инициална абривиатура – **ремеде** (от абривиатурата **РМД** – съкращение от съчетанието **Работническо-мениджърско дружество**), който не е с висока честота на употреба.

Необходими са някои разяснения относно същността на самия процес на лексикализация на абривиатурите. Този процес е разгледан в споменатото вече изследване на съкращенията в българския език (Крумова 1982) върху материал от български абривиатури. Той е свързан с превръщане, преход на изходните съкратени единици в обикновени думи. Както е известно, системата на абривиатурите не е единна и включва различни по близост до обикновените думи езикови единици (Крумова 1982: 21). Някои съкращения, особено инициалните, само условно се причисляват към лексикалните единици, тъй като при своето възникване нямат особеностите на нормални думи (Крумова 1982: 33 -35)¹. Възможно е те постепенно да се превърнат в

думи, като се адаптират към системата на езика. Същността на тяхната лексикализация е свързана с избледняване на семантичната и формалната им връзка с изходното разгърнато название и придобиване на особености на същински лексикални единици, а именно: изписване на нормална дума, поява на окончания, присъщи на съответната част на речта, включване в словообразователни процеси (Крумова 1982: 34-35). Така например чрез лексикализация са възникнали лексемите **вуз** (от инициалното съкращение ВУЗ), **тец**, **вещ** и др.. Процесът на лексикализация се състои от отделни етапи, през които преминава съкратената единица, докато се превърне в нормална дума. Тъй като думите, възникнали чрез лексикализация на съкращения, са същ. имена (Крумова 1982: 94), в хода на този процес те постепенно приемат граматическите категории род, число и определеност². Наблюденията върху българската неология дават основание за допълнението, че като проява на лексикализация може да се смята и свободното функциониране на думите, възникнали от абривиатури, във всички присъщи на същ. име позиции в изречението.

Фактът, че при своята поява инициалните абривиатури са езикови единици, които все още не са думи, като е възможен постепенният им преход към думи чрез лексикализация, дава основание за извода, че възникналите от тях пълноценни лексеми може да се смятат за отделни единици в синхронен план. За разлика от изходните съкращения те притежават всички характеристики на нормални думи. В съответствие с това схващане тук разглеждаме новообразуванията, получени чрез лексикализация на чужди абривиатури, като отделни лексикални единици, различни от изходните съкращения.

Образуването на неологизми от чужди абривиатури принципно не се отличава от лексикализацията на домашните съкращения. Все пак при тях този процес протича и с някои специфики, тъй като се предхожда и съчетава с адаптацията им като чуждоезикови единици към българския език³.

Анализираните тук лексикални неологизми са образувани от чужди инициални абривиатури, заети през последните 15-20 години. След заемането им съкратените единици преминават през различни етапи на адаптация към българския език и същевременно са подложени на постепенна лексикализация, като понякога двата процеса се преплитат. Те навлизат в българския език с изписване на латиница (напр. **GSM, PR, GPS, DVD, CD, CV**), като с тази графична форма съществуват известно

(понякога по-продължително) време. Заетото съкращение обикновено се подлага на графична адаптация, като започва да се изписва с български букви според изговора си в английския език. В началото появяват се български еквивалент има различни варианти на изписване, обикновено необичайни за езика ни, като се състои от морфеми (инициални в езика източник), оформени разделно или слято в рамките на съкратената единица и започващи с главна буква (в нарушение на езиковата норма), напр. *Си Ди, Ди Ви Ди, ДжуЕсЕм, ДиВиДи*. Следващ етап в адаптацията на единицата е устойчивото изписване на отделните морфеми с малка буква и слято, с което съкращението графически добива облика на нормална дума, напр. **сиди, дивиди, джисем, сиви**. С този етап започва преходът, превръщането на абревиатурата в лексикална единица, като постепенно след конкуренция с другите изписвания се установява само тази форма (понякога конкуренцията между отделните изписвания е продължителна, както е случаят при единиците **CV** и **сиви**). След графичното оформяне процесът на създаване на новата дума минава през следващи фази на лексикализация (преплетена с адаптация), включващи оформянето ѝ като същ. име и приемането на морфологичните категории род, число и определеност. Така вследствие на лексикализация на заетите абревиатури постепенно възникват пълноценни нови думи, които имат своя парадигма и в редица случаи участват в процесите на деривация като мотивиращи основи.

Към лексикалните неологизми в българския език, възникнали чрез лексикализация на чужди (английски) инициални абревиатури, се отнасят думите **джисем, джипи, джипиес, дивиди, диджей, емемес, есемес, лан, сиви, сиди** и др. Предпоставка за тяхната лексикализация в езика ни, протекла (или протичаща) относително бързо, е сходството им с немотивираните думи. Като всички единици, възникнали от заети съкращения, те нямат ясна вътрешна форма, което, както посочват Л. Крумова и М. Чоролеева, е предимство при утвърждаването им като думи (Крумова 1982: 187). При заетите абревиатури формалната и семантичната връзка с изходното название не се осъзнава от повечето носители на езика, а нейното избледняване, както се каза по-горе, е един от съществените признаци на процеса на лексикализация.

Необходима е уговорката, че поради непредвидимостта на неологичните процеси не може да се твърди, че всички посочени неологизми ще се установят трайно в българския език. В настоящия момент всяка една от тях се намира на различен стадий на утвърждаване и употребимост в писмения език или разговорната реч. Някои от изброените лексеми са по-напреднали в този процес като напр. **есемес, джисем,**

диджей, джипи, пиар. Те се използват свободно във всички присъщи на същ. име синтактични позиции и често се включват в словообразователни процеси на българска почва като мотивиращи основи. Други неологизми като **лан** са по-малко употребявани и по-слабо утвърдени в българския език, един от белезите за което са ограниченията в синтактичното им функциониране – обикн. с функция на определение в апозитивна позиция (по модел, активизиран, както е известно, под английско влияние).

Различни са факторите, които влияят върху скоростта и степента на утвърждаване на възникналите чрез лексикализация неологизми. На първо място този процес зависи от номинативната значимост на означените реалии. Ако изходното съкращение се отнася за важен, значим обект, то има висока честота на употреба и това обуславя по-бързата му лексикализация и по-лесното утвърждаване на възникналия от него неологизъм. От значение за утвърждаването на неологизма в езика е и това дали освен него (и изходната абревиатура) съществува и разгърнато название на съответното понятие. Наличето на такова разгърнато название, което конкурира новата лексема, може да разколебае и забави процеса на нейното утвърждаване.

Една от най-използваните нови думи с произход от чужди абревиатури е лексемата **есемес** (със значение *‘Кратко текстово съобщение, което се изпраща по мобилен телефон’*)⁴. Тя е възникнала от абревиатура, заемка от английското инициално съкращение **SMS** (получено от съчетанието Short Message Service – *‘Система за текстови съобщения’* – вид система за изпращане на текстови съобщения по мобилни телефони). Новата лексема вече се включва в словообразователни процеси в българския език със свои производни образувания като напр. **есемесен**.

Някои от разглежданите неологизми се установяват в българския език с повече от едно значение, напр. **джиесем, диджей, пиар**. Неологизмът **джиесем**, както се каза, е образуван от съкращение с произход от английската инициална абревиатура **GSM** (от Global System for Mobile Communications – *‘Глобална система за мобилни комуникации’*). Новата лексема се оформя като същ. име след различни фази на адаптация и лексикализация на изходното съкращение, като сравнително бързата ѝ лексикализация се обуславя от актуалността на означената реалия. Неологизмът се установява в българския език с две значения: **1. Мобилен оператор, осигуряващ мобилна телефония чрез цифрова радиовръзка.** (напр. **джиесем мрежа, джиесем лиценз**). **2. Преносим апарат за мобилна телефония чрез цифрова радиовръзка с**

определен пункт (клетка). Във второто си значение неологизмът е еднозначен на устойчивото съчетание **мобилен телефон**. Вече утвърдена в нашия език е и новата лексема **диджей**, използвана с две значения: **1. Човек, който подбира и пуска музикалните записи в клуб, дискотека и под., като представя и коментира песните и др.** **2. Музикант, който създава специфичен вид композиции в електронната музика (миксове) чрез смесване на откъси от различни песни.** Неологизмът произхожда от английската инициална абривиатура **DJ**, която е съкращение от съчетанието *disk jockey*. Белег за утвърждаването на **диджей** в българския език е участието му в словообразователни процеси, като от него се образуват производните думи **диджейка, диджейски, диджействам** и др.

С висока честота на употреба е и неологизмът **пиар**, образуван чрез лексикализация на съответната заета абривиатура с произход от английското съкращение **PR** (от съчетанието *public relations* – ‘*връзки с обществеността*’). Новата лексема се оформя като същ. име със следните значения в българския език: **1. Съвкупност от дейности за формиране на положително мнение в обществото за лице, институция и др., осъществявани обикн. с помощта на средствата за масова комуникация.** **2. Реклама, положителен образ за някого или нещо в обществото.** **3. Специалист, който се занимава с такива дейности.** В първо значение неологизмът се среща обикновено в апозитивна позиция като несъгласувано определение (напр. **пиар кампания, пиар агенция**), докато във второ и трето значение се употребява и с други синтактични функции (напр. в примера за второ значение **правя си пиар**). Най-често новата лексема се използва в трето значение, като според данни от Българския национален корпус⁵ тя все повече се предпочита пред синонима **пресаташе**, зает от френски. Нейното утвърждаване в българския език се съпътства от участието ѝ в словообразователни процеси като мотивираща основа (с производни образувания **пиарка, пиарство, пиарски и пиарствам**).

Както се каза, някои от разглежданите нови лексеми се конкурират в българския език с еднозначни названия, появили се чрез превод (калкиране) на съответното разгърнато съчетание в езика източник или чрез заемането му. Лексемата **пиар** например в първо значение е еднозначна на калкираното от английски съчетание **връзки с обществеността**. Подобна конкуренция между възникнала от абривиатура лексема и разгърнато название се наблюдава и при думите **джипи, дивиди и сиди**. Новата лексема **джипи** се установява в нашия език със значение ‘*Лекар, специалист по*

обща медицина, който работи като личен лекар'. Тя възниква от абривиатура, заемка от английското инициално съкращение **GP** (от General Practitioner – '*лекар на обща практика*'), като се конкурира с разгърнатото название **общопрактикуващ лекар**.

Устойчиви позиции в българския вече има и неологизмът **дивиди**, главно поради актуалността на означената от него реалия. Използва се с три значения: **1.** *Вид оптичен носител на цифрова информация, разчитана от лазерен лъч, представляващ диск, който съхранява много голям обем информация.* **2.** *Устройство за възпроизвеждане на записи от такъв оптичен носител, включвано към телевизор.* **3.** *Устройство в компютъра за възпроизвеждане на записи от такъв оптичен носител и обикн. за запис.* Новата лексема **дивиди** е възникнала от заета абривиатура с произход от английското инициално съкращение **DVD** (от Digital Video Disk – '*цифров видеодиск*'). В първо значение тя е еднозначна на разгърнатите названия **дигитален видеодиск** и **цифров видеодиск**, като в разговорния стил е предпочитана пред тях. Развитието на второто и третото ѝ значение е резултат от универбация на устойчивите съчетания съответно **дивиди плейър** (за второ значение) и **дивиди устройство** (за трето значение). Реалия от сходна област означава неологизмът **сиди**, възникнал от заета абривиатура с произход от английското инициално съкращение **CD** (от съчетанието compact disk). Новата лексема се установява в българския език със значение '*Вид оптичен носител на цифрова информация, разчитана от лазерен лъч, представляващ диск с определен диаметър*'. Освен нея със същото значение се използва и заетата лексема **компактдиск**. Вероятно поради конкуренция с разгърнатото название (а и с изходната абривиатура) неологизмът **сиди** все още не се е установил устойчиво в българския език, като употребата му е ограничена главно в разговорната реч.

Все още с по-ниска степен на утвърденост в българския език са неологизмите **лан**, **сиви**, **джипис** и **емемес**. Засега те (с изключение на **сиди**) имат ограничена синтактична употреба (в апозитивна позиция) и не участват в деривационни процеси на българска почва. Една от причините за по-бавните процеси на утвърждаване на лексемите **лан** и **сиди** е конкуренцията на техни еднозначни названия. Неологизмът **лан** (термин от областта на информационните технологии със значение '*Малка компютърна мрежа, свързваща компютрите на потребители в район с ограничен периметър*') е възникнал чрез лексикализация на абривиатура – заемка от английското съкращение **LAN** (от названието Local Area Network – '*локална компютърна мрежа*'). Той се използва главно в апозитивна позиция (напр. **лан карта**, **лан мрежи**, **лан**

оператор), като вместо него в другите синтактични позиции се предпочита калкираното съчетание **локална компютърна мрежа**. Що се отнася до неологизма **сиви** (възникнал от английската инициална абривиатура CV, съкращение от лат. Curriculum Vitae), неговото утвърждаване е възпрепятствано от силната конкуренция с изходната абривиатура CV, която все още се предпочита в редица случаи

Лексемите **джипис** и **емемес**, които все още са в процес на установяване в българския език, означават относително по-нови реалии. Неологизмът **джипис** е технически термин с две значения: **1. Спътникова радионавигационна система за определяне на местоположението на даден обект.** **2. Устройство, което работи чрез тази система.** Новата лексема е възникнала от заета абривиатура с произход от английското съкращение **GPS** (от съчетанието Global Positioning System – ‘Глобална система за позициониране’). С разширеното прилагането на означената технология у нас неологизмът постепенно се налага в българския език в двете си значения (напр. **джипис център, джипис устройство**). В процес на оформяне като нормална дума е и единицата **емемес** със значение ‘*Кратко текстово съобщение, придружено от снимка (или картинка) и мелодия, което се изпраща по мобилен телефон*’. Тя се появява от абривиатура, заемка от английското съкращение **MMS** (от съчетанието Multimedia Messaging Service – ‘Система за мултимедийни съобщения’).

Интересен е фактът, че при английските съкращения, от които произхождат разгледаните тук заети абривиатури, са протекли или протичат аналогични процеси на лексикализация. В редица речници на английския език съкращенията DVD, CD, GSM, LAN, SMS и GP са отбелязани както като абривиатури, така и като лексеми – същ. имена. Сходен преход на абривиатури, съотносителна на анализираниите тук, към пълноценни думи, наблюдаваме и в други славянски езици, напр. в чешкия, където тези процеси са дори по-напреднали (вж. Кохова 2005). Очевидно лексикализацията на разгледаните тук абривиатури и формирането на лексикални неологизми от тях е националноспецифична проява на езикови процеси с интернационален характер.

2. Лексикални неологизми, образувани чрез афиксация на чужди инициални абривиатури

Образуването на лексикални неологизми от абривиатури чрез афиксация е активен процес в съвременната българска неология (вж. и Пернишка 2009), при който се образуват производни лексеми както от български, така и от чужди съкращения.

Прави впечатление, че засега този процес протича само при изходни единици – инициални абривиатури (с едно изключение – вж. по-долу). Всички новообразувания, формирани от български инициални абривиатури, са същ. имена и означават лица (напр. **бесепар**, **гербаджия**, **висаджия**, **капеепец**). За разлика от тях лексикалните иновации, образувани от чужди инициални абривиатури, макар и по-малко на брой, са доста разнородни. Сред тях се срещат както прил. имена (**кейфоровски**), така и същ. имена за лица, процеси или предмети (напр. **кейфоровец**, **натовизация**, **емпетройка**).

Чрез афиксация се формират образувания от по-отдавна заетата инициална абривиатура **НАТО**. В предходен период от нея са възникнали две лексеми – прил. име **натовски** и същ. име за лице **натовец** (*Представител на Северноатлантическия пакт (НАТО)*). Втората лексема до голяма степен е утвърдена в по-ново време, но тъй като е посочена в изследването на Л. Крумова и М. Чоролеева (Крумова 1982: 122), не я отнасяме към новите отабривиатурни деривати. Със сигурност ново е производното същ. **натовизация** – политически термин, който е в процес на установяване в българския език с две значения: **1. Присъединяване на страна към НАТО. 2. Привеждане на структурните и материално-техническите стандарти на дадена армия в съответствие с тези на НАТО.** Новата лексема е образувана чрез последователно прибавяне на интерфикс **-ов**, с който се оформя абривиатурната основа и след него – на суф. **-(из)ация**. Използването на интерфикс за пригаждане на мотивиращите основи към нуждите на словообразователния процес е характерно за отабривиатурното словообразуване, тъй като абривиатурните основи често завършват на гласна и поради това са неудобни за непосредствено прибавяне на суфикс (Крумова 1982: 121-122.).

Към афиксалните отабривиатурни новообразувания се отнасят и лексемите **кейфоровски** (*Който се отнася до КЕЙФОР*) и **кейфоровец** (*Разг. Военнослужещ от КЕЙФОР*), образувани от абривиатурата **КЕЙФОР**, която е заемка от английското съкращение от смесен (инициално-сричков тип) **KFor** (от собственото име Kosovo Force – Международни умиротворителни сили на НАТО в Косово). При образуването на двете нови лексеми е използван интерфикс **-ов**, след който е добавен съответният суфикс (**-ски** или **-ец**). Двете лексеми нямат висока честота на употреба и едва ли ще се установят трайно в българския език.

Названия на предмети са отабревиатурните лексеми **емпетройка** и **емпечетворка**, формирани от изходните съкращения съответно **mp3** и **mp4**. Тези лексеми са сред малкото единици в анализирания материал, които са образувани от абревиатури, употребяващи се в българския език с изписване само на латиница и следователно все още неадаптирани към него дори и графично. Абревиатурата **mp3** (с изговор *емпетри*) е заемка от английски език, където е образувана чрез съкращение от названието **MPEG Audio Layer-3** (вид стандарт за компресиране на записи във файлове с малки размери). Възникналото новообразуване **емпетройка** се формира от буквения запис на звученето (*емпетри*) на изходната абревиатура **mp3**, към който се прибавя суфиксът **-ойка** за образуване на същ. имена от числителни в българския език. Неологизмът е с висока честота на употреба, като се използва в две значения: **1. Музикален запис или видеозапис, компресиран в цифров формат mp3. 2. Плейър за слушане на музикални записи в този формат.** По същия начин възниква и още новата лексема **емпечетворка** (*‘Музикален запис или видеозапис, компресирани в цифров формат mp4’*), образувана от абревиатурата **mp4**, която в английския език е съкращение от **MPEG-4** (вид стандарт за компресиране на записи).

Последните две отабревиатурни образувания свидетелстват за едно ново явление в българския език, непознато в предходен период – образуването на производна лексема от мотивираща единица, която съществува в него с изписване само на латиница. Това явление е показателно за степента и размерите, до които достига чуждоезиковото влияние върху нашия език.

При анализа на лексикалните неологизми, възникнали от чужди абревиатури, се открояват някои нови тенденции и явления в българския език, част от които са проява на чуждоезиково въздействие върху него. Установява се активизиране на процеса на лексикализация на инициални абревиатури, като почти всички лексикални неологизми, образувани по този начин, са възникнали от чужди съкращения. Тяхната лексикализация се преплита с някои етапи от адаптирането им към българския език. При афиксните лексикални неологизми се отбелязва едно непознато досега явление за българския език – образуване на производни лексеми от мотивиращи единици (абревиатури), които съществуват в езика ни само на латиница. Някои от отбелязаните тенденции и явления говорят за степента на чуждоезиково въздействие върху българския и дори и да ги разглеждаме като неизбежна проява на глобализацията в езика, те не може да не бъдат безпокойство.

БЕЛЕЖКИ

¹ Това е причина някои учени да определят абривиатурите като квазилексеми (вж. Найденова 1998).

² Поради субстантивния характер на лексемата, възникнала чрез лексикализация на съкращение, някои учени назовават този преход на съкратена единица в пълноценна дума с термина субстантивация (вж. Зидарова 2009). С оглед обаче на неговата същност – превръщане на съкратена единица в дума, в лексема, терминът лексикализация, използван от Л. Крумова и М. Чоролеева (Крумова 1982), е по-точен.

³ Редица случаи на лексикализация на чужди инициални абривиатури разглежда Л. Кирова в изследванията си върху компютърния професионален корпус (Кирова 2007).

⁴ Значенията на разгледаните в статията неологизми привеждаме според *Речник на новите думи в българския език (от края на XX и първото десетилетие на XXI в.* (Пернишка и др. 2010).

⁵ Описание на Българския национален корпус вж. във (Благоева и др. 2009).

ЛИТЕРАТУРА

Д. Благоева и др. 2009: *Благоева Д., Св. Коева, С. Колковска.* Български национален корпус. Новости. Месечен информационен бюлетин за наука и технологии. бр. 5 (69), с. 1-2.

Зидарова 2009: *Зидарова, В.* Прояви на лексикална икономия в съвременния български език. – В: Научни трудове на Пловдивския университет „П. Хилендарски”, т. 46, № 1, с. 211-218.

Кирова 2007: *Кирова Л.* Съвременните инициални абривиатури: (Върху материал от речта на компютърно базирани групи). – Български език, № 2, с. 51-62.

Кохова 2005: *Kochová P.* Nové iniciálové zkratky. – In: Neologizmy v dnešní češtině. ÚJČ AV ČR, Praha.

Крумова 1982: *Крумова Л., М. Чоролеева.* Съкращаването и съкращенията в българския език. Издателство на БАН, С.

Найденова 1998: *Найденова, В.* Някои характеристики на абривиатурите като квазилексеми (в български и сърбохърватски език). – В: Научни трудове в ВБОУ „В. Левски”, кн. 61, Филология, № 1.

Пернишка 2009: *Пернишка, Е.* Съвременните български неологизми и езиковата система. – В: Лексикографията в европейското културно пространство (Сборник с доклади от V национална конференция с международно участие). С. (под печат).

Пернишка и др. 2010: *Пернишка, Е., Д. Благоева, С. Колковска,* Речник на новите думи в българския език (от края на XX и първото десетилетие на XXI в.). „Наука и изкуство”, С., 2010 (под печат).

Попова 2009: *Попова, М.* Аспекти на глобализацията в българския език. – В: Езиковедски изследвания в чест на чл.-кор. проф. д-р Тодор Бояджиев, проф. д-р Венче Попова и проф. Петър Пашов. УИ „Св. Климент Охридски”, С., с. 68-74.